

ПАНАЈОТИС Г. АСИМОПУЛОС¹
ВОЈНА АКАДЕМИЈА ГРЧКЕ, АТИНА
ОДЕЉЕЊЕ ТЕОРЕТСКИХ НАУКА
КАТЕДРА ФИЛОЛОГИЈЕ

МОРФОСИНТАКСИЧКИ И ЛЕКСИЧКИ ПОДАЦИ У СРПСКИМ СПОРТСКИМ ЛИСТОВИМА

САЖЕТАК. Интензивно интересовање о спортским догађајима усклађено је са каталитичком улогом коју та друштвена институција игра у разноврсним, свакодневним делатностима савременог човека.

Због неометаног приступа овим специфичним нијансама журналистичког говора развио се засебан језички код. У складу са тим параметром и упркос насталим функционалним тешкоћама и лингвистичким проблемима утврђене фразе са сентименталном позадином, технички термини и позајмљенице са међународним дометом које су се инкорпорирале у свакодневној комуникацији и синтактичким неправилностима доминирају у њој.

Узимајући у обзир велики број српских новина које се искључиво баве спортским вестима, али и чињеницу да је ова тема спорадично обрађена упркос страственим читаоцима описаних догађаја, циљ рада је да представи основна обележја која се односе на морфосинтаксичку и лексичку анализу, као и опширан опис неопходних података изабраних из актуелних електронских извора.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: спорт, морфологија, синтакса, речник.

¹ asimopoulosp@yahoo.gr

Искрено се захваљујем др Миљани Барјамовић, Вањи Петровић и Христини Лазић на суштинској подршци и великој помоћи.

Рад је примљен 3. јануара 2017, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 1. марта 2017.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Спортски свет се представља као друштвена институција са екуменским дометом и неограниченим бројем присталица. Уочљиво је да се тај свет описује јединственим језиком који је због нередовне употребе и мноштва лексичких позајмица, стереотипних израза, техничких термина пун лингвистичких проблема (в. Ανδρουλάκης, 1997, стр. 337), али који је неопходан предуслов за неометано придруживање сродним догађајима.

Што се тиче посредника између спортских манифестација и читалаца, они се не сматрају објективним, што се и иначе односи на све новинаре, будући да се свака вест (уп. Есо, 1989, стр. 35) даје публици, након првостепеног тумачења и пристрасног избора. Поред тога они морају да траже одговарајуће речи како би пренели снажна осећања (њихову жестину и силину, праву страст) која доминирају у атлетичарским сусретима. То се дешава, јер састављачи таквих чланака теже ка полиедарском пружању привременог психичког задовољства код читалаца, и то искључиво преко константног промовисања главних фигура спортског микроkozма.

Тако светски листови са спортском тематиком циљају на ефикасно остварење четири структуралне функције:

- 1) *привлачење* читаоачевог интересовања, својевољног подударења са одређеним лицима и емотивног учешћа;
- 2) *обавештење*, пошто уз мало иновативних речи коментарише догађаје и лица, а истовремено пружа базичне податке о изабраној теми;
- 3) *усмеравање* публике ка фокусирању на садржај;
- 4) *селективносћ*, будући да омогућује кориснику да сам изабере на шта ће се осврнути.

У складу са тим чињеницама као предмет рада јавља се теоретски опис морфолошких, синтаксичких и лексичких својстава. Њихов истраживачки преглед заснован је на корпусној обради ексцерпираних грађе која је преузета из српских спортских новина, односно „Блиц Спорт“ и „Спортски Журнал“.

СТРУКТУРА – ПОТКЛАСЕ – ФУНКЦИЈЕ НАСЛОВА

Састављање концептуално независног и сажетог наслова јавља се као веома захтеван процес са посебним језичким карактеристикама, формом и саставним функцијама.

СТРУКТУРА Опширним приступом, моделима који се односе на макроструктуру новинских наслова бавило се много истакнутих истраживача.

Између десет² саставних делова којих има у сваком чланку, Т. ван Дајк (Van Dijk, 1988δ, стр. 53) у увод заједно са лидом уврстава и наслов. Наслов и лид изражавају тему текста и семантичку нијансу чланка.

Према К. Тогмартину (Thogmartin, 1991, стр. 249–266) наслов се састоји од следећих нивоа: (а) *bandeau* (трака за косу), то јест назнака која се поставља на врх унутрашњих страница; (δ) *headpiece* (наднаслов) који уводи тему и претходи главном наслову; (в) *main title* (наслов) који већим словима привлачи пажњу читаоца; (г) *subtitle* (поднаслов) који пружа додатне информације; док новинар А. Бел (Bell, 1994, стр. 148) новински извештај раздваја на: 1. наслов; 2. лид; 3. оријентацију; 4. радњу; 5. евалуацију; 6. резултате радње. Ипак, у другом раду исти аутор (1999, стр. 236–251) наслов и лид сматра деловима апстракта.

ПОТКЛАСЕ Главна класификација новинских наслова по А. М. Симон-Ванденберген (Simon-Vandenberg, 1981, стр. 60) јесте дводимензионална. Конкретније, наилазимо на наслове: (а) *праве журналистичке нијансе* (news style), који преносе аутентичне параметре догађаја и циљају на неутралност и објективност и (δ) *слободної стила* (free style), чија је основна тенденција да импресионирају читаоца, податак који карактерише спортске листове.

На једнак начин К. Тогмартин (Thogmartin, 1991, стр. 250) презентује две поткатегорије наслова: (а) *информацијски наслови* обавештавају публику, док се (δ) *задавни* служе такозваном неграматичком интерпункцијом, односно „deliver style“, не заснивају се

² Т. ван Дајк (Dijk, 1988а, стр. 92–93) истиче да су то: наслов, лид, главни догађај, позадина догађаја, историја, контекст, последице, вербалне реакције, евалуација, очекивања.

на контекстуалном оквиру и теже ка изазивању утисака код читалаца.

ФУНКЦИЈЕ Осврћући се на темељне функције новинских наслова Морли (Morley, 1998, стр. 26) тврди да они: (а) распирују осећања читаоца-навијача помоћу реторичких стилских фигура; (б) кратко описују садржај текста; (в) одражавају уредников став према изложеној висти; (г) одређују колоквијалан стил члана,³ али и дотичног листа уопште и (д) илуструју тематску осу текста.

Осим тога, прагматска функција открива однос листа и примаоца, при томе активира урођен механизам читаоачеве радозналости (в. Iarović & Amel, 1989, стр. 441–459).

МОРФОСИНТАКСИЧКА ОБЕЛЕЖЈА

ЕЛИПСА Са растућом фреквенцијом појављује се феномен изостајања примарних параметара клауза (субјект, предикат, објект), будући да оно одражава сажету функцију описаних спортских догађаја, док њихово свеобухватно представљање прописује кратак, непосредан, скоро телеграфски стил.

Притом, намерно одсуство тих података, с једне стране, покрива се контекстуалним оквиром, док се ефикасно постиже главни циљ аутора чланка, а то је да ојачавајући каталитичку присност са читаоцима, наглашава конкретне детаље, али и да их, као невидљив режисер, усмерава мајсторски ка свесном читању и каталитичком формирању идентичног става⁴:

Одређене (су) групе: Србија (*иџра*) против Американаца и Француза у Рију! („БС“, 12. јул 2016);

Ватерполисти Србије (*се налазе*) у полуфиналу Европског првенства! („БС“, 18. јануар 2016).

³ Ради се о термину „register“ који се по М.А.К. Халидеју (Halliday, 1978, стр. 31) тумачи као „the configuration of semantic resources that the member of a culture typically associates with a situation type. It is the meaning potential that is accessible in a given social context“.

⁴ Читалац се позива да попуни празнине у току догађаја и да их уобличи заједно са њиховим правим ствараоцем (уп. Γεωργακοπούλου, Γούτσος, 1999, стр. 186).

ИМЕНСКИ И
ГЛАГОЛСКИ
ПРЕДИКАТИ
– РЕД РЕЧИ

Неоспорна је констатација да употреба именских, али и глаголских, предиката условљава имагинативно оживљавање атлетских збивања. Тако се образлаже разноврсност употребе именских предиката⁵, као и уметање придевских, адвербијалних и предложних одредби које је неусклађено са синтаксичким законитостима.

Што се тиче неприметно веће фреквенције именских предиката у поређењу са глаголским, морамо истаћи да је она везана за општу тенденцију ка вербализацији спортског говора. Поред тога такви искази су лакши за схватање, памћење и анализу, јер њиховом информацијском подлогом наглашавају се конкретне тачке вести⁶ (протагонисти, време, резултат).

Супротно овоме, глаголски предикати, иако својом јасноћом резултирају концизним садржајем текста, подређени су реторичким фигурама. Радња (стање, збивање) означено предикатима фокусирају се на догађајни карактер, а не на лица која делују и доживљавају последице.

У значајној мери, радња, глаголски предикати реализовани су у историјском или приповедачком презенту који је идеално средство за живописан пренос напетости, непосредности доживљаја, али и временске неодређености (уп. Стевановић, 1964, стр. 561–565). Што се начина тиче, истичемо преовлађујућу улогу индикатива који убедљиво означава сигурност, али и обичну употребу конјунктива и императива са подстицајним тоном.

Савремени српски сматра се језиком са традиционалним реченичним обликом СПО (субјект – предикат – објект). Међутим, спортске публикације усвајају специфичну слободу која оповргава устаљену слику, пошто на тај начин новинар приказује одређену информацијску вредност, док промовише жељене саставне делове вести.

Дакле, предикат претходи субјекту и налази се на првом месту реченице ради емфазе на саму делатност, а не на лице или зато што указује на непредвидљиву информацију која ће привући изненађеног читаоца (в. Holton, Mackridge, & Philippaki-Warburton,

⁵ Именски предикат који је састављен из помоћног глагола *дићи* који врши функцију споне (копуле) и именског копулативног предикатива, односно именске речи (именица, заменица, придев, број) која глагол допуњује својим лексичким значењем (в. Станојчић и Поповић, 1999, стр. 224)

⁶ Д. Реја (Rea, 1998, стр. 4) вест тумачи као „информацију о скоријим догађајима који су од интереса за довољно велику групу или који могу утицати на животе довољно велике групе људи“.

1997, стр. 85). С друге стране, субјектом попут тематског језгра почиње реченица када се ради о већ познатом догађају:

Оишишао један од најбољих међу нама: *Преминуо* спортски коментатор Душко Кораћ („СЖ“, 4. јануар 2016);

Краљевчани почели припреме за Фед куп дуел Србија – Шпанија („БС“, 21. јануар 2016).

КОМПАРАТИВНИ – СУПЕРЛАТИВНИ ОБЛИЦИ

Узимајући у обзир чињеницу да су текстови са спортским садржајем намењени навијачима, схватамо да је нужно да се истичу врлине и предности омиљеног тима или одабраних лица. Тако шири употреба компаративних и суперлативних форми има неоспоран значај:

Милановић: Сада смо *искуснији*, приоритет Јагодине је опстанак („СЖ“, 15. јануар 2016);

Утакмица у Новом Месту је за мене посебна, јер сам се вратио у град и клуб где сам забележио *највеће* тренерске успехе у каријери. („СЖ“, 16. јануар 2016).

ИНТЕРПУНКЦИЈА

Знакови интерпункције деле се на три врсте (уп. Halliday, 1989, стр. 32–34) које су усклађене са одговарајућим језичким метафункцијама:

- 1) *иредсџавничка* – *семасиолошка меџафункција* остварује се цртицом, заградом, апострофом, повлаком;
- 2) *међулична* – *илокуџорна меџафункција* односи се на упитник, узвичник, наводнике, три тачке;
- 3) *џексџуална* – *кохеренџна меџафункција* односи се на зарез, тачку, тачку и зарез, две тачке.

Због њихове значајне фреквенције и емотивног дијапазона који изазивају упитник, узвичник, три тачке и наводници заузимају главно место.

НАВОДНИЦИ

Као интертекстуално средство знаци навода имају сложену улогу: (а) неутрално представљају речи других лица; (б) веродостојно се удружују са научним терминима; (в) колоквијалним речима, идиомима, неологизмима, жаргонизмима, али и стилском изражајношћу уредник може да преноси личнија тумачења; (г) указују на структуре које значе „тобожњи“, „лажни“, „навод-

ни“, „такозвани“ или имају ироничну нијансу; (д) следе наслове уметничких дела, установа, стамбене објекте, издања или бележе појмове са фигуративном конотацијом (в. Pešikan, Jerković i Pižurica, 1994, стр. 286–287):

Угледни француски спортски лист „Лекип“ изабрао је нападаче Барселоне Лионела Месија, Нејмара и Луиса Суареза за најбоље фудбалере света у 2015. години. („БС“, 1. јануар 2016);

Одлази „краљ Инстаграма“: Звезда споразумно раскинула уговор са Мбођом. („СЖ“, 12. јануар 2016);

Тренер „ајкула“ Гојковић: не прети се Србији пред домаћом публиком. („БС“, 2. јануар 2016).

ТРИ ТАЧКЕ Уз ограничену манипулацијску моћ и неодређену емотивност три тачке остварују прагматску функцију непредвидљивости и суштински доприносе претварању догађаја у вест (уп. Galtung & Ruge, 1965, стр. 72). Паралелно кроз појмовно ширење и намерно заустављање мисли омогућују читаоцу да се својим психолошко-емотивним учешћем суочи са софистицираном иронијом или површним коментарима:

Јокић мучио и Оклахому, а онда је Турчин закуцао преко њега... („БС“, 28. децембар 2015);

Исповест – Дарко Брашанац: Заболеле су ме речи Саше Илића... („СЖ“, 14. јануар 2016).

УЗВИЧНИК Полиедарска индикацијска улога узвичника у спортским листовима поистовећује се са нијансом изричите сигурности, пасивних – аутономних коментара и посредне изражајне оријентације читаоца:

Избори у Звезди неће дати ништа ново суштински! („СЖ“, 23. септембар 2015);

Избегао затвор, Маскерано се договорио са шпанским властима! („БС“, 21. јануар 2016).

УПИТНИК Упркос томе да упитник функционише као механизам увода читаоца у уредникову проблематику, тај знак означава општу тенденцију ка негативном ставу према прокоментарисаним подацима вести, али и поновном тумачењу стварности. Стога се јавља

као индикатор фатичности и средство успостављања присности, али и испољавања спонтаних осећања.

Суботњи порази Манчестер ситија и Манчестер јунајтеда натерали су многе да се запитају шта се то дешава са клудовима који су прошле године скоро па били непобедиви у Премијер лиги? („СЖ“, 29. септембар 2013).

ЛЕКСИЧКИ ПОДАЦИ

ИГРЕ РЕЧИМА

Намерно парафразирање речи, духовито мешање⁷ израза, систематичко кршење конвенционалних фраза односе се на интересантан феномен игре речима који је раширен у новинским текстовима, нарочито у оним са спортском подлогом.

На тај начин појављује се пријатан изазов за навикнуте читаоце који прихватају забаван позив новинара и учествују у дешифровању имагинативне игре речима са намером да у интерактивном оквиру доживе одобрење за успешно тумачење. Управо због јаке емоционалности, игре речи врше снажан утицај на перцепцију и општу реакцију публице.

ПАО (= *Панайинаикос – грчки кошаркашки тим*) ђао и у Русији, Цедевита боља од Ефеса („СЖ“, 21. јануар 2016).

КОЛОКВИЈА- ЛИЗАМ

Популаризован стил спортских листова указује на привлачну изражајност и емотивне ставове уредника чланака, али и врше велик утицај на читалачку перцепцију. На тај начин оквир поруке постаје у потпуности јасан примаоцу који је навикнут на комуникацијски профил листа:

Због десетак дугала смо изгубили три бода, то се ретко дешава и плаћамо цех тога. („СЖ“, 13. новембар 2014);

Драго ми је што сам упознао мајстора фудбала и великог господина Дејана Савићевића. („СЖ“, 7. јануар 2016).

⁷ Робертс (Roberts, 2005, стр. 116–117) истиче: „A word with more than one meaning or a given chain of words containing at least one lexical item having more than one meaning, such that more one coherent interpretation may be put upon a chain as a whole... the perfect pun should satisfy the purpose of being a word with more than one meaning or a given chain of words containing a least one lexical item having more than one meaning with the same phonic and graphic realization triggering the two or more meanings“.

МЕТАФОРИЧ-
КО ЗНАЧЕЊЕ

У журналистичким надахнућима спортских новинара изрази са пренесеним смислом имају изузетно високу фреквенцију (в. Fiske, 1982, стр. 12), будући да врше информативну и комуникативну функцију. Том стилском фигуром новинар успева да обавести читаоце, али и да им открије значајне стране о сопственом тумачењу и личном ставу према изложеној висти. Таква порука, емфатично и кратко привлачи пажњу и обезбеђује учешће њеног примаоца који у складу са својим доживљајима и концепцијским приступом тексту изводи различите закључке.⁸

Тако су метафоре које разликујемо: (а) *лајненине*, које означавају конвенционалан смисао и декодирану основу; (δ) *оријиналне*, чија је креативна оригиналност права карактеристика; (в) *инершине*, које не врше никакав утицај, али уредник их употребљава без конкретне намере (в. Δημητράκοπούλου, Μόζερ, 1990, стр. 416–476).

Најчешће са том стилском намером наилазимо на:

(а) именице:

Станковић: Дерби рађа јунаке, обрадоваћемо навијаче. („СЖ“, 12. октобар 2014);

(δ) именице и придеве:

Мундијалска трозница почиње: Бразил жели Злајну бојњу, Шпанци чувају трофеј („СЖ“, 11. јун 2014);

(в) глаголе:

Аргентина „шорједовала“ Боливију, Агуеро, Меси и Лавеци блистали. („СЖ“, 5. мај 2015);

Али, Црногорац добро зна да живот *ишше драме*... („СЖ“, 6. новембар 2015);

(г) пословице:⁹

⁸ Сагласно са Спербером, Вилсон (Sperber, Wilson, 1986, стр. 29) „у оквиру прагматолошке теорије релевантности предајник усмерава своје речи на такав начин како би оне имале одличну релевантност и привукле примаоца који покушавајући да дешифрује поруку предајника настоји да је протумачи као сродну језичкој – ванјезичкој средини и конкретној интенционалности информација предајника. Прималац се позива да метафорама приступа на основу својих интерпретативних способности, али и да схвати предајников циљ кроз једноставне или сложеније импликације“.

⁹ Клебер (Kleiber, 1994, стр. 207) пословицу дефинише као метафорички уопштавајући исказ чији је карактер јако регулаторни, пошто, односећи се на разне ситуације, и то на алегоријски начин, одређује људско понашање.

Преседан, независно од разлога, није добар сигнал. Стара народна пословица одавно каже „*где мачке нема, мишеви коло воде*“ ... („СЖ“, 3. август 2015).

МЕТОНИ-
МИЈА –
НАДИМЦИ

Уско премошћивање два различита ентитета разликује се од метафора, јер према Фиску (Fiske, 1982, стр. 7): „Metonymy is based on continuity: it does not require an imaginative leap (transposition) as metaphor does“. По њему избор одговарајуће метонимије од кључног је значаја, зато што читалац преко ње може да попуни непознат остатак стварности. Исту синтагматску димензију јој приписују Фиск и Хартли (Fiske, & Hartley, 1978, стр. 50), док О’Саливен и др. (O’Sullivan & al., 1994, стр. 181) наводе да су вести по природи метонимијске, због тога што се приказан факат тумачи као репрезентативни део читаве стварности којој и припада.

Екипе, играчи, навијачи и сваки ентитет везан за свет спортова наводе се на јединствени изражајни начин који је потпуно јасан и прихваћен, пошто се тако узрокују ентузијастичне реакције и избегавају се досадна понављања.

Морфолошки механизам употребе само имена или искључиво надимка актуелних спортских личности ојачава присан однос пристрасног спортског листа и страсног читаоца. Он осећа да припада посебној групи, да се разликује од просечног човека, зато што уме да дешифрује термине који нису схватљиви просечној особи. С друге стране, новинар ласка искусном читаоцу, задовољава његову патогену сујету:

Навијачи Партизана покренули су хуманитарну акцију „Гробари за Југ“: гробари = навијачи „Партизана“ („СЖ“, 12. јануар 2016);

Средњи орлови одушевили: Ови момци су заслужили прави дичек: орлови = кошаркаши српске репрезентације („БС“, 15. септембар 2014);

Амбасадор Јапана уручио Пиксију орден: Пикси = фудбалер Црвене Звезде Драган Стојковић („СЖ“, 23. јун 2015).

Поседан је случај употребе националности као ознаке само кад се ради о индивидуалним спортовима; тај феномен не појављује се у тимским спортским делатностима, јер је могуће да се читалац збуни:

Шпански тенисер који је у каријери освојио 14 грен слем титула: Шпански тенисер (= Рафаел Надал) („СЖ“, 10. новембар 2015).

НЕОЛОГИЗМИ На основу саме природе неологизама (в. Μπαλιγιώτης, 2002, стр. 1172) који се формирају слагањем, деривацијом, преносом или адаптацијом стране речи у вокабулару другог језика (уп. Μπαλιγιώτης, 2010, стр. 129) или стичу друкчију значењску тематику како би описали нове појмове, постајемо сведоци њиховог импресивног карактера и стога успешног привлачења читаоаче пажње:

На ред су дошли пенали у којима се Италијанима није десио „нови Бађо“ као против Бразила 1994. („БС“, 13. април 2014);

И „Сујер Марио“ на острву? Милан понудио Балотелија Арсеналу. („БС“, 2. јун 2014).

РЕТОРИЧКА ПИТАЊА Још од давнина говорници и књижевници истицали су стилску важност упитних структура које не траже одговор, јер га садрже у себи. Преко тог фиктивног „разговора“ избегава се догматизам (в. Zilman, 1972, стр. 162), поткрепљује се утисак, али и оживљава се исказ, јер новинар подстиче читаоца да подсвесно одговори на постављено реторичко питање и да сам нагласи своју сигурност о веродостојности постављених појмова:

Ко је одговоран? Зашто одбојкаши не иду Рио? („БС“, 7. јануар 2016);

Може ли Паризан до ојсџанка у АБА лиги? („СЖ“, 12. јануар 2016).

СТЕРЕОТИПНИ ИЗРАЗИ – КЛИШЕИ У спортским текстовима употребљавају се изрази чије је присуство незамисливо ван тог оквира, док су сасвим ограничени у другим семантичким нијансама колоквијалног или писменог стандардног језика. Описујући значајне тренутке из утакмице или фокусирајући се на одређене резултате, новинар ојачава читаочев осећај узајамне присности и интерактивну непосредност:

Одушевљен сам што сам *испџио јол* („БС“, 29. новембар 2015);

Када су „крне мачке“ [...] *извеле конџру* у којој је Јунес Кабул са леве стране лоб-додавањем омогућио Флечеру да прелепим *волеј ударцем* постави коначни резултат („БС“, 25. октобар 2015);

Суарез се обрукао, Словенац *одбранио џенал* Месију („БС“, 21. јануар 2015);

Голман Владимир Стојковић [...] *добро џознаје џерен*. („БС“, 19. октобар 2010).

СТРАНЕ РЕЧИ Првенствена карактеристика термина у спортским листовима је масовно присуство енглеских или француских речи прилагођених српском језику. Неке су уврштене у језички систем, а неке нису кодифициране:

Не може се дати гол ако се не *шуџира* на гол. („БС“, 16/02/2015);

Или да одемо у *ћошак*, код *корнер* заставице да чувамо лопту. („БС“, 22/07/2015).

Вреди споменути да ове позајмице заузимају место српских еквивалената углавном ради престижа или новинареве жеље за самоистицањем:

Уједно, уписао је такозвани савршен *хеџ џрик*, јер је постизао голове и главом, и левом и десном ногом („БС“, 28/02/2015);

Пенал (= једанаестерац) је био само испад, а не пад концентрације. („БС“, 11/01/2016);

И четврто појачање стигло у Звезду, Гал Мекел је нови *џлејмејкер* српског *шампиона* (= првенства) („БС“, 27/08/2015);

Французи у *финишу* (= краја) *меча* (= утакмице) до победе против Македоније („БС“, 16/01/2016).

Тај факат води до честе комбинације страних и српских речи:

[...] имати кадар да не стрепи од испадања у *џрећелиџашко* друштво („БС“, 5/07/2015);

Нови играчи [...] Стеван Батес (*централни дек*), Петар Јовановић (*леви дек*) („БС“, 16/01/2016).

ЗАКЉУЧНА
РАЗМА-
ТРАЊА Аутентичан језик спортских едиција посредно се сматра принудним: циља направо импресионирање упознатог читаоца преко живописног преноса и снажног представљања догађаја, али и на излагање „истинитих“ аргумената који детерминистички резултирају његовом духовном потчињеношћу.

Стога темељне морфосинтаксичке нијансе и различите лексичке манифестације које се односе на полифонијски и интертекстуални идентитет таквих текстова одражавају главне осе комуникацијског процеса: идеолошку подлогу вишеличног предајника, односно спортског листа, али и усклађеног са одређеним прецизно и у суштини непрекршивим обележјима читалаца.

- ΛΙΤΕΡΑΤΥΡΑ Ανδρουλάκης, Γ. (1997). Αθλητική ορολογία και ελληνική γλώσσα: δάνεια, συγκρίσεις με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, προβλήματα, προτάσεις. In: Κ. Βαλεοντής (Ed.), *Ελληνική γλώσσα και ορολογία* (337–347). Αθήνα: ΕΛΕΤΟ.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2010). *Διαλογισμοί για τη γλώσσα και τη γλώσσα μας*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Bell, A. (1994). *The Language of News Media*, Oxford: Blackwell.
- Bell, A. (1999). News Stories as Narratives, In: A. Jaworski & N. Coupland (Eds.), *The Discourse Reader* (pp. 236–251). London: Routledge.
- Γεωργακοπούλου, Α., Γούτσος, Δ. (1999). *Κείμενο και επικοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δημητρακοπούλου, Ι., Μόζερ, Α. (1990). Προκαταρκτικές σκέψεις για τη μεταφορά. Υ: Γ. Παπαναστασίου, Δ. Κουτσογιάννης & Μ. Θεοδωροπούλου (Eds.), *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* (99–112, 416–476). Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
- Εσο, Υ. (1989). *Η Σημειολογία στην καθημερινή ζωή*. Θεσσαλονίκη: Μαλλιάρης – Παιδεία.
- Fiske, J. (1982). *Introduction to Communication Studies*. London: Routledge.
- Fiske, J., & Hartley, J. (1978). *Reading Television*. London: Routledge.
- Halliday, M.A.K. (1978). *Language and Social Semiotic: The Social Interpretation of Meaning*. London: Edward Arnold.
- Halliday, M.A.K. (1989). *Spoken and Written Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Holton, D., Mackridge, P., & Philippaki-Warbuton, I. (1997). *Greek: A Comprehensive Grammar of the Modern Language*. London: Routledge.
- Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, 2, 64–90.
- Iarovici, E., & Amel, R. (1989). The strategy of the headline. *Semiotica*, 77, 441–459.
- Kleiber, G. (1994). *Nominales. Essais de sémantique référentielle*, Paris: Armand Colin.
- Morley, J. (1998). *Truth to Tell: Form and Function in Newspaper Headlines*, Bologna: CLUEB.
- O’ Sullivan, T. & al. (1994). *Key concepts in communication and cultural studies*, London: Routledge.

Пешикан, М., Јерковић, Ј., Пижурица, М. (1994). *Правопис српскога језика*, Нови Сад: Матица Српска.

Reah, D. (1998). *The Language of Newspapers*. London: Routledge.

Simon-Vanderbergen, A. M. (1981). *The Grammar of Headlines in The Times, 1870–1970*. Brussels: Palies der Academien.

Sperber, D., & Wilson, D. (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.

Станојчић, Ж., и Поповић, Љ. (1999). *Грамаџика српскога језика. Уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Стевановић, М. (1964). *Савремени српскохрватски језик II: Синџакса*, Београд: Научна књига.

Thogmartin, C. (1991). The Pragmatics of French Newspaper Headlines. In: J. Verschueren (Ed.), *Levels of Linguistic Adaptation* (pp. 249–266). Amsterdam: John Benjamins.

Van Dijk, T. (1988a). *News Analysis*, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

Van Dijk, T. (1988b). *News as Discourse*, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

Zilmann, D. (1972). Rhetorical elicitation of agreement in persuasion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 21, 159–165.

ИЗВОРИ

Блиц Спорт: www.sport.blic.rs (БС)

Спортски журнал: www.zurnal.rs (СЖ)

PANAGIOTIS G. ASIMOPOULOS
HELLENIC MILITARY ACADEMY
THEORETICAL STUDIES DEPARTMENT

SUMMARY

THE MORPHOSYNTACTIC AND LEXICAL DATA
IN SERBIAN SPORT NEWSPAPERS

The intense interest and the dynamic involvement of modern man in sport activities indicates the role of catalytic importance that this social institution reflects at the essential formation and clear expression of similar manifestations.

Due to an unimpeded access to this specific nuance of journalistic speech a particular language code has developed. Accordingly despite the caused functional difficulties and linguistic problems established phrases with sentimental background, technical terms and loanwords with international domain incorporated in everyday communication and syntactic irregularities dominate in it.

Taking into account the great number of Serbian newspapers that exclusively deal with sports news and the fact that the concerning topic is processed sporadically in spite of the passionate readers of the described events the aim of the paper is to present the basic characteristics related to the morphosyntactic and lexical analysis and also a detailed description of necessary data collected from actual electronic sources.

KEYWORDS: sports, morphology, syntax, vocabulary.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом Creative Commons Ауторство-Некомерцијално Међународна 4.0 (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 licence (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).